TEATTERIKORKEAKOULU
TEATERHÖGSKOLAN

TEATTERI-KORKEAKOULUN VUOSIKERTOMUS 2011

”Esittävät taiteet, niiden harjoittaminen ja niistä nauttiminen kuuluvat kulttuurien ja yhteisöjen elämään. Niillä on oma välineellisyydestä vapaa arvonsa.

LOKKI I KUVA: KIRA LESKINEN

TEATTERIKORKEAKOULUN VUOSIKERTOMUS 2011

Tähtäin Taideyliopistossa – uusiutuvan strategian ideoita
Visio, toiminta-ajatus, arvot
Luvut | SIVUT 2–3

Johdon katsaus | SIVUT 4–7

OPISKELU
Valintojen kehittämisestä kohti Taideyliopistoa
C *Lasten ja nuortenteatterin kurssi: muutakin kuin Peppiä*
C *Valo- ja äänisuunnittelijat ja kumppanit maailmalla: MUNAlla Prahaan*
C *Suuri näyttämö on opeteltava käytännössä*
C *Koreografit eurooppalaisessa yhteishankkeessa*
SIVUT 8–13

TUTKIMUS JA TUTKIJANKOULUTUS
Kattilankansi kohoilee
C *Summer Academy*
SIVUT 14–17

HENKILÖSTÖ
Lisää laatua kyselyillä | SIVUT 18–19

ESITYKSET
Mietinnässä valmiin ja tehdyn tilan suhde
C *INKL./EKSKL. ja kokoushuone 701*
SIVUT 20–23

YLIOPPILASKUNTA
Uusi aktiivisuus ja tiiviimpi yhteisöllisyys
C *TeaKista valmistuneet ovat tyytyväisiä opintojensa antiin*
SIVUT 24–26

YHTEISKUNTASUHTEET
Syvemmin, laajemmin, monipuolisemmin
C *Teatterissa vihertää*
C *Perhepäivä saavutti suosion*
C *Kokos-palveluiden Teakon viritti trapetsin*
SIVUT 27–31

i *Taideyliopisto* | SIVU 32

Organisaatio | SIVU 33

SIVUT 27–31

Tähtäin Taideyliopistossa

– uusiutuvan strategian 2013–2016 ideoita

■ LUVUT

Perustutkinto-opiskelijoita 315
Jatkotutkinto-opiskelijoita 50
Henkilötyövuosia 151
Ensi-iltoja 29

■ TOIMINTA-AJATUS

Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu vastaa esittävien taiteiden ylimmästä opetuksesta ja tutkimuksesta sekä vahvistaa taiteen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Teatterikorkeakoulu raivaa tilaa dynaamiselle kiistalle ja rakentavalle yhteistyölle.

ARVOT *Yhteisöllisyys Luottamus Ruumiillisuus*

VISIO

Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu on peloton taiteen uudistaja ja moniarvoinen esittävien taiteiden koulutuksen ja taiteellisen tutkimuksen eurooppalainen edelläkävijä.

FRONT OF ME | KUVA: MARIKA TURTIAINEN

KUVA: ANTTI LUOSTARINEN

PAULA TUOVINEN ■ *Rehtori*

Johdon katsaus

Vuonna 2011 eniten uusia tunnelmia Teatterikorkeakouluun toivat Taideyliopistoa koskevat neuvottelut ja alustava suunnittelutyö. Taideyliopiston perustamisen olennainen edellytys eli valtion lisärahoitus varmistui syksyllä. Kuvataideakatemia, Sibelius-Akatemia ja Teatterikorkeakoulu pääsivät tämän jälkeen yhteisymmärrykseen Taideyliopiston perustamisesta. Fuusio sinetöitiin yliopistojen välisellä sopimuksella 15.11.2011, jonka jälkeen Taideyliopiston valmistelu aloitettiin välittömästi.

VUONNA 2011 totuteltiin elämään julkisoikeudellisena yliopistona. Uusi asema antoi mahdollisuuden muun muassa järkevöittää ja lyhentää opettajien ja tutkijoiden rekrytointiprosesseja. Tätä työtä jatkettiin ja uusien prosessien sujuvuutta harjoiteltiin. Teatterikorkeakoulun ydintoimintaan muutokset eivät merkittävästi yltäneet. Taideyliopistokeskustelu aktivoi kuitenkin kiitettävästi muun muassa opiskelijoita

osallistumaan strategiaprosessiin, joka aloitettiin syksyllä. TeaKissa on edelleen hyvä yhteishenki ja halu puhaltaa yhteen hiileen myös muiden taideyliopistolaisten kanssa.

VALTION myöntämä perusrahoitus Teatterikorkeakoulun toimintaan vuodelle 2011 oli 14,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2012 keväällä taideyliopistot neuvottelevat yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kauden 2013–16 rahoituksesta Taideyliopistolle. Taustana neuvotteluille on taideyliopistojen yhdessä laatima alustava strategiaperusta.

VUONNA 2011 Teatterikorkeakoulun pitkän tähtäimen strategiset tavoitteet olivat edelleen taiteellisen tutkimuksen kehittäminen ja kansainvälistyminen sekä proaktiivinen työ Taideyliopiston muodostamisessa.

ESITTÄVIEN taiteiden tutkimuskeskuksen (Tutken) toiminnan kehittymisestä kertoo esimerkiksi se, että TeaKissa aloitti toimintansa taiteellisen tutkimuksen tohtoriohjelma, jossa ovat mukana kaikki taideyliopistot mukaan lukien Aalto-yliopisto, sekä Suomen Akatemian rahoittama Leena Rouhiaisen tutkimushanke ”Havainnosta ilmaisuun”. Post doc -tutkimuskulttuurin kehittäminen lähti käyntiin muiden taideyliopistojen kanssa.

> ”Varsinainen tohtorisuma on odotettavissa tulevina vuosina.

JATKO-OPISKELIJOIDEN ohjaukseen on panostettu viime vuosina, ja tohtoreita valmistui kaksi vuonna 2011. Varsinainen tohtorisuma on odotettavissa tulevina vuosina. Tutke kansainvälistyy vauhdilla; neljästä uudesta jatko-opiskelijasta kolme on ulkomaalaisia. Yli puolet opetuksesta oli englanninkielistä.

TEATTERIKORKEAKOULUN toiminta on varsin kansainvälistä: pedagogiikan koulutusohjelmissa opiskelee kolme ulkomaalaista tutkinto-opiskelijaa. Valo- ja äänisuunnittelun koulutusohjelmat osallistuivat 20 opiskelijan voimin Prague Quadriennale -maailmannäyttelyyn, ja kaikki lehtorit ja professorit luennoivat tässä alan jättitapahtumassa. Koreografian koulutusohjelma osallistui kolmivuotiseen Erasmus IP-hankkeeseen Berliinissä.

KUSTANNUKSET 2009—2011 (1000 EUROA)

	2009	2010	2011
Koulutus	9 656	10 027	9 448
Tutkimus	1 821	1 868	1 898
Taiteellinen toiminta	40	72	143
Yhteiskunnalliset palvelut	1 184	1 824	2 124
YHTEENSÄ	**12 701**	**13 791**	**13 613**

KOKONAISMENOT JA RAHOITUS 2009—2011 (1000 EUROA)

Kokonaismenot	2009	2010	2011	%
Palkkaukset	7 429	7 858	7 837	57
Matkustusmenot	315	267	319	2
Aineet ja tarvikkeet	524	262	318	2
Vuokrat	3 140	3 268	3 285	24
Ulkopuoliset palvelut	1 409	1 831	1 631	12
Investoinnit	50	69	173	1
Apurahat ja muut menot	221	236	226	2
MENOT YHTEENSÄ	**13 088**	**13 791**	**13 789**	**100**

Rahoitus	2009	2010	2011	%
Opetusministeriön rahoitus	12 548	12 042	12 856	91
Muu rahoitus	1 219	1 603	1 182	9
RAHOITUS YHTEENSÄ	**13 767**	**13 645**	**14 038**	**100**

KANSAINVÄLISYYS VUOSINA 2009—2011

Opiskelijat	2009	2010	2011
Lähteneet, yli 1 viikko	36	29	12
Lähteneet, yli 3 kuukautta	23	10	8
Saapuneet, yli 1 viikko	30	17	10
Saapuneet, yli 3 kuukautta	4	11	8

Henkilökunta	2009	2010	2011
Lähteneet, yli 1 viikko	*	11	32
Lähteneet, yli 3 kuukautta		2	1
Opettaja-, tutkijavierailut ulkomaisista korkeakouluista, yli 1 viikko		12	5
Muut vieraat (opettajat, taiteilijat), yli 1 viikko		14	15

Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat	2009	2010	2011
Kirjoilla	19	15	18

** Ei tietoja saatavissa*

> Yhteiskunnallinen vuorovaikutus näyttäytyi entistä enemmän myös opetussisällöissä.

Mukana on viisi eurooppalaista koreografian maisteriohjelmaa seuraavista yliopistoista: HZT/ University of the Arts Berlin, ArtEZ/ Arnhem, Alankomaat, Academy of Dramatic Arts / University of Zagreb ja TrinityLaban / London. Teatterikorkeakoulu sai Svenska kulturfondenilta merkittävän lahjoituksen, jonka avulla yhteistyötä pohjoismaisten kumppaneiden kanssa lisättiin.

PERUSTUTKINTOKOULUTUKSESSA tavoitteena on lisätä koulutusohjelmien välistä yhteistyötä edelleen. Teatteripedagogiikan sekä näyttelijäntyön, ohjauksen ja dramaturgian opiskelijat lähentyivät toisiaan merkittävästi pohjoismaisessa lasten- ja nuortenteatterihankkeessa. Rehtorin kyselyn mukaan nykyiset opiskelijat ovat hyvin tyytyväisiä opetuksen ja palveluiden tasoon. Myös TeaKista valmistuneille opiskelijoille tehdyn tutkimuksen mukaan koulutukseen ollaan suurelta osin tyytyväisiä. Eniten kaivattiin yrittäjyystaitoja ja muuta työelämävalmennusta opintoihin. Opiskelijat läpäisevät opinnot pääosin hyvin ja keskeyttäminen on olematonta. Vuonna 2011 valmistui 52 maisteria. Esitystoiminta on edelleen laajaa ja ulottuu myös Teatterikorkeakoulun ulkopuolelle.

TEAKIN elinkeinotoiminta, hanketoiminta ja täydennyskoulutuksen tilanne tutkittiin perin pohjin ja tulosten pohjalta ryhdyttiin toimenpiteisiin. Elinkeinotoiminta päätettiin yhtiöittää yhteiskunnalliseksi yritykseksi, Kokos Oy:ksi, ja kehittämis- ja hanketoiminta siirtää lähemmäksi tutkimusyksikköä (Tutkea). Täydennyskoulutuksen pitkän tähtäimen kehittäminen jää odottamaan valtakunnallisia ratkaisuja ja Taideyliopiston muodostumista.

TEATTERIKORKEAKOULU jatkoi vuoropuhelua sidosryhmiensä kuten taideyliopistojen, teattereiden ja alumniensa kanssa. Yhteiskunnallinen vuorovaikutus näyttäytyi entistä enemmän myös opetussisällöissä. Näyttelijäntyön ja dramaturgian opiskelijat tekivät esitutkimusta ja veivät vierailuesityksiä hoitolaitoksiin, pakolaiskeskuksiin ja vankiloihin. TeaKin lähes kaikkien koulutusohjelmien, Metropolia-ammattikorkeakoulun ja Aalto-yliopiston opiskelijoita yhdistävä Suuri näyttämö -kurssi järjestettiin Lahden kaupunginteatterin kanssa. Tanssin koulutusohjelmat aloittivat myös yhteistyön Järvenpään kaupungin ja sen tanssiopiston kanssa. ■

Valintojen kehittämisestä kohti Taideyliopistoa

FRONT OF ME | KUVA: MARIKA TURTIAINEN

Vuonna 2011 kehitystyön painopiste siirrettiin alkupisteeseen, valintaprosessiin. Taustalla oli sen varmistaminen, että Teatterikorkeakoulu saa jatkossakin opiskelijoikseen lahjakkaimmat ja alalle sopivimmat yksilöt.

Valintaprosessin parantamisen pohjana käytettiin kevään 2011 valintojen kolmanteen vaiheeseen yltäneiden keskuudessa tehtyä kyselyä. Edellisen kerran vastaava tutkimus oli tehty vuonna 2003. Tulokset osoittivat valintojen kokonaisuutena toimivan hyvin ja vastaavan tarkoitustaan. Selkeitä terävöittämistä vaativia kohtia silti löytyi.

Erityisesti panostettiin valintakoemarkkinointiin ja viestintään. Käytännössä tämä tarkoitti valintoja käsittelevien verkkosivujen parantamista. Ensisijaiseksi tuli hakijan näkökulma sekä valintoja vaivaavan mystifioinnin purkaminen.

Valintakoeuudistukseen kirjattiin myös käytäntö, jonka mukaan kokeissa ennen jokaista tehtävää hakijalle kerrotaan, mitä sen suorittamisella haetaan. Väärinymmärryksiä ja turhia kyselyjä halutaan jatkossa vähentää.

Vuoden aikana valmistauduttiin myös tulevaan Taideyliopistoon. Teatterikorkeakoulun, Sibelius-Akatemian ja Kuvataideakatemian opettajat ja opiskelijat tapasivat vuoroin eri korkeakouluissa järjestetyissä tilaisuuksissa. Konkreettisella tasolla liikkuneissa keskusteluissa esiteltiin koulutusohjelmia ja edettiin visioihin tulevasta yhteisyydestä.

Yhteyksiä vahvistettiin myös Aalto-yliopiston lavastus- ja elokuvataiteen koulutusohjelmiin. Hankkeessa kartoitettiin nykytila ja käytännöt sekä selvitettiin lyhyen ja pitkän aikavälin näkemyksiä ja ideoita. Käytännön toimenpiteinä hankkeessa käsiteltiin opiskelijoiden liikkumista, yhteisiä opintojaksoja sekä niiden suhdetta Taideyliopistoon.

> Erityisesti panostettiin valintakoemarkkinointiin ja viestintään.

Koulutusohjelmien vuotta leimasivat paitsi voimakas kansainvälistyminen niin myös yhteistyökuviot kotimaassa. Tutkimuksellisen otteen vahvistuminen näkyi useina seminaareina sekä julkaisuina. Yhteisen opetuksen keskus kokosi tutkijoita ja opiskelijoita pohtimaan Konstantin Stanislavskin työtä ja merkitystä. Valo- ja äänisuunnittelun laitoksen juhlaseminaarin teemana oli ”Yhä muuttuva skenografia”. Tanssitaiteen laitos käynnisti uuden Kinesis-julkaisusarjan ja tanssi- ja teatteripedagogiikan laitos julkaisi teoksen *Taiteen jälki*. ■

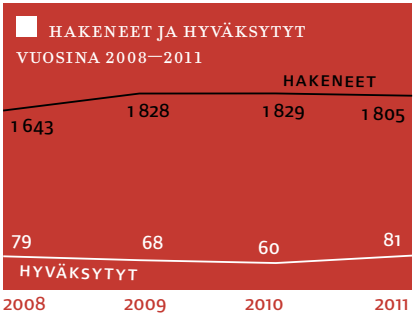

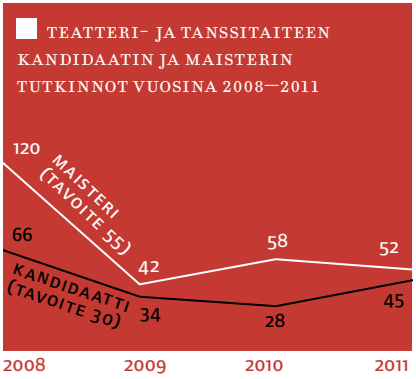

KUVAT: AURA NURMI

C *case*

LASTEN- JA NUORTENTEATTERIN KURSSI: MUUTAKIN KUIN PEPPIÄ

Syksyllä 2011 Teatterikorkeakoulussa järjestettiin viiden viikon taiteellinen lasten- ja nuortenteatterin kurssi. Vetäjänä toimi ruotsalainen Suzanne Osten, poliittisesti aktiivinen feministi, Dramatiska Institutetin pitkäaikainen ohjaajantyön professori ja Unga Klara -teatterin perustaja.

Tavoitteena oli kouluttaa opiskelijoita käsittelemään vaikeitakin asioita kohdeyleisölle sopivalla tavalla. Samalla haastettiin perinteistä kuvaa lasten- ja nuortenteatterista. Ostenin ura on ollut juuri sitä. Aiheet ovat liikkuneet vanhempien mielisairaudesta ja lapsisotilaista lasten itsemurhiin. Projekteja on syntynyt Afrikan AIDS-orpojen leireillä ja Länsirannalla.

Hänelle lastenteatteri on myös matka omaan lapsuuteen, muistoihin ja herkkyyteen. Tutkimuksellinen ote vie myös oman itsen ulkopuolelle. Keskustelut eri alueiden asiantuntijoiden kanssa ovat rutiinia.

– Emme ajatelleet lastenteatteria ohjenuorana, siitä tulee helposti taakka. Osten räjäyttää sen, mitä lapsuus on ja määrittää sen oman kokemuksen kautta: miltä tuntui olla vaikka kymmenen. Se on eri lähtökohta kuin se, että ajattelisimme sen ikäistä fiktiivistä ryhmää ja yrittäisimme sitten sille tehdä jotain, kertoo kurssilla opettajana toiminut Saana Lavaste.

Esityksen kohde- ja ikäryhmä määrittyi matkan varrella, kun materiaalia testattiin koeyleisöillä. Katsomossa istui kolme ryhmää, joiden jäsenet olivat iältään viidestä kolmeentoista.

Keskeinen työtapa oli moniammatillisuus, ammattikonventioiden murtaminen. Ryhmissä kaikki tekivät kaikkea. Kurssi oli myös esimerkki korkeakouluyhteistyöstä. Mukana oli TeaKin opiskelijoiden ohella lavastajia ja pukusuunnittelijoita Taideteollisesta korkeakoulusta.

Teatterikenttä oli mukana paitsi kurssin aloitteentekijänä niin myös aktiivisena osapuolena. Teatterijohtajia ja järjestöjen edustajia osallistui seminaareihin ja kävi katsomassa demoja. Kurssi poikikin työtarjouksia ja näytelmien aihioita. ■

C *case*

VALO- JA ÄÄNISUUNNITTELIJAT JA KUMPPANIT MAAILMALLA: MUNALLA PRAHAAN

Vuodesta 1967 järjestetty, nelivuosittain pidettävä Prague Quadriennale on teatteriarkkitehtuurin ja skenografian maailmannäyttely, jossa opiskelijat ja alan huippuosaajat kohtaavat työpajojen, näyttelyiden ja livetilaisuuksien äärellä. Vuonna 2011 teemana oli Performance Design and Space. Osallistuneita maita oli noin 70 ja rekisteröityjä kävijöitä yli 40 000. Valo- ja äänisuunnittelun laitos on ollut paikalla vuodesta 1987.

Valo- ja äänisuunnittelun ja koreografian sekä Taideteollisen lavastuksen ja pukusuunnittelun opiskelijat veivät tapahtumaan performatiivisen MUNA-installaation. Teos kuvasti opiskelijoiden ajattelua tilasta ja esityksestä sekä esitteli korkeakoulujen resursse- ja ja teknistä osaamista. MUNAn sisällä teos eteni yhteisestä tilasta ja odottamisesta virittäytymisen kautta koettavaan yksityiseen tilaan ja valoäänimatkaan.

Tekijöiden mukaan yleisö lähestyi MUNAa vastaavalla huumorilla kuin satunnainen kulkija, joka näkee kaksi valkopukuista ihmistä oleilemassa valkeassa tilassa parimetrisen munan edessä. Absurdia jättimäistä teosta oli helppo lähestyä, mutta se pysyi selittämättömänä ja monitulkintaisena. Samalla se toimi levähdyspaikkana, vastapainona hektiselle näyttely-ympäristölle. ■

> ”Teos kuvasti opiskelijoiden ajattelua tilasta ja esityksestä.

KUVA: MILLA MARTIKAINEN

C *case*

SUURI NÄYTTÄMÖ ON OPETELTAVA KÄYTÄNNÖSSÄ

Suurta tilaa ei teoriassa opi, se on koettava. Kesäkuussa 72 teatteri- ja tanssialan opiskelijaa ja 13 opettajaa muutti kahdeksi viikoksi Lahteen. Kaupunginteatterin kutsumina opiskelijat pääsivät tutustumaan suuren näyttämön mahdollisuuksiin, haasteisiin ja niiden hallintaan.

Suuren näyttämön kurssi kattoi kaikki ammattiryhmät, samalla ylittyivät oppilaitosten rajat. TeaKin näyttelijöiden, ohjaajien, dramaturgien, valo- ja äänisuunnittelijoiden ja koreografien ohella mukana olivat Tampereen yliopiston Näty:n opiskelijat, Aalto-yliopiston lavastajat sekä Metropolian esitystekniikan opiskelijat.

Helsingissä pidetyn luentosarjan jälkeen edettiin käytäntöön. Ohjaajantyön professorin Maarit Ruikan mukaan tavoitteina oli oppia hallitsemaan näyttämön tilallista havainnointia, jäsennystä ja suuren ryhmän organisointia ja sen välistä kommunikointia. Keskiössä olivat siirtymät kohtauksesta, tapahtumapaikasta ja tunnelmasta toiseen lavastuselementtien, tilankäytön, esiintyjien liikkeen ja valaisun ja äänen avulla. Olennaista oli myös tekniikkaan tutustuminen.

Töitä tehtiin kolmessa ryhmässä aamuyhdeksästä iltakymmeneen ja opittua harjoiteltiin ja näytettiin seitsemässä demossa. Vasta toista kertaa nykymuodossaan järjestetty pariviikkoinen rupeama huipentui kolmen kohtauksen Woyzeck-esitykseen. ■

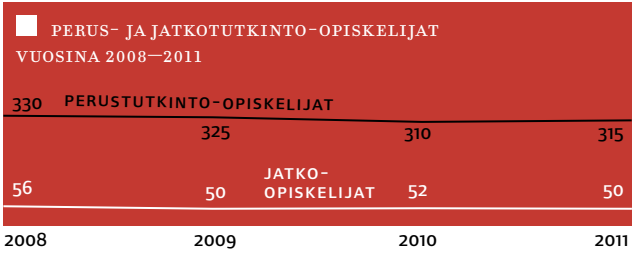

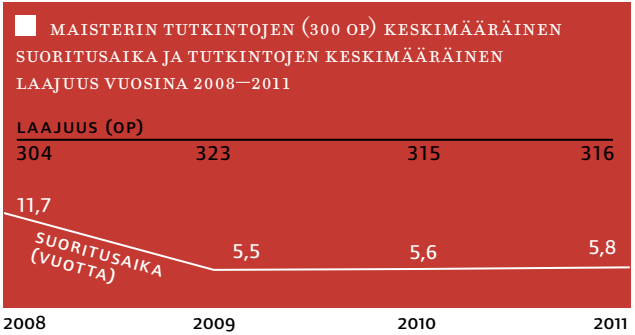

C *case*

KOREOGRAFIT EUROOPPALAISESSA YHTEISHANKKEESSA

Syksyllä 2011 käynnistyi viiden eurooppalaisen taidekorkeakoulun kolmivuotinen hanke *Practicing Composition: Making Practice*. Tarjolla on uusia näkökulmia, työkaluja ja verkostoitumista sekä opiskelijoiden, opettajien että ammattikentän välillä. Ensimmäinen kahden viikon jakso oli lokakuussa Berliinissä.

Kolmivuotisen Erasmus-projektin aloitteentekijänä oli Berliinin HZT/University of the Arts. Hanke tuottaa dokumentoitua materiaalia taiteen harjoittamisen, pedagogian kehittämisen ja ajankohtaisen taidekeskustelun tueksi.

– Ensimmäisellä viikolla ohjelmat esittelivät itsensä ja suhteensa hankkeen teemaan, kompositioon. Toisella viikolla etenimme työpajoihin, demoihin ja niistä keskusteluihin. Olennaista oli kaiken dokumentointi. Erasmus-hanke edellyttää konkreettisia tuloksia, kuten nettisivuja ja julkaisua, kertoo professori Kirsi Monni ja pitää vahvaa tutkimuksellista otetta TeaKin vahvuutena.

Mutta helppoa ei yhteistyö ole, vaikkakin kiinnostavaa ja opettavaista.

– Joka käsitteestä ja työkalusta keskustellaan ja niitä määritellään osin jo kieliongelmien takia. Oppilaitokset ovat myös erityyppisiä ja osallistujat eri-ikäisiä, Monni toteaa.

Harjoitukset jatkuvat Helsingissä marraskuussa 2012. ■

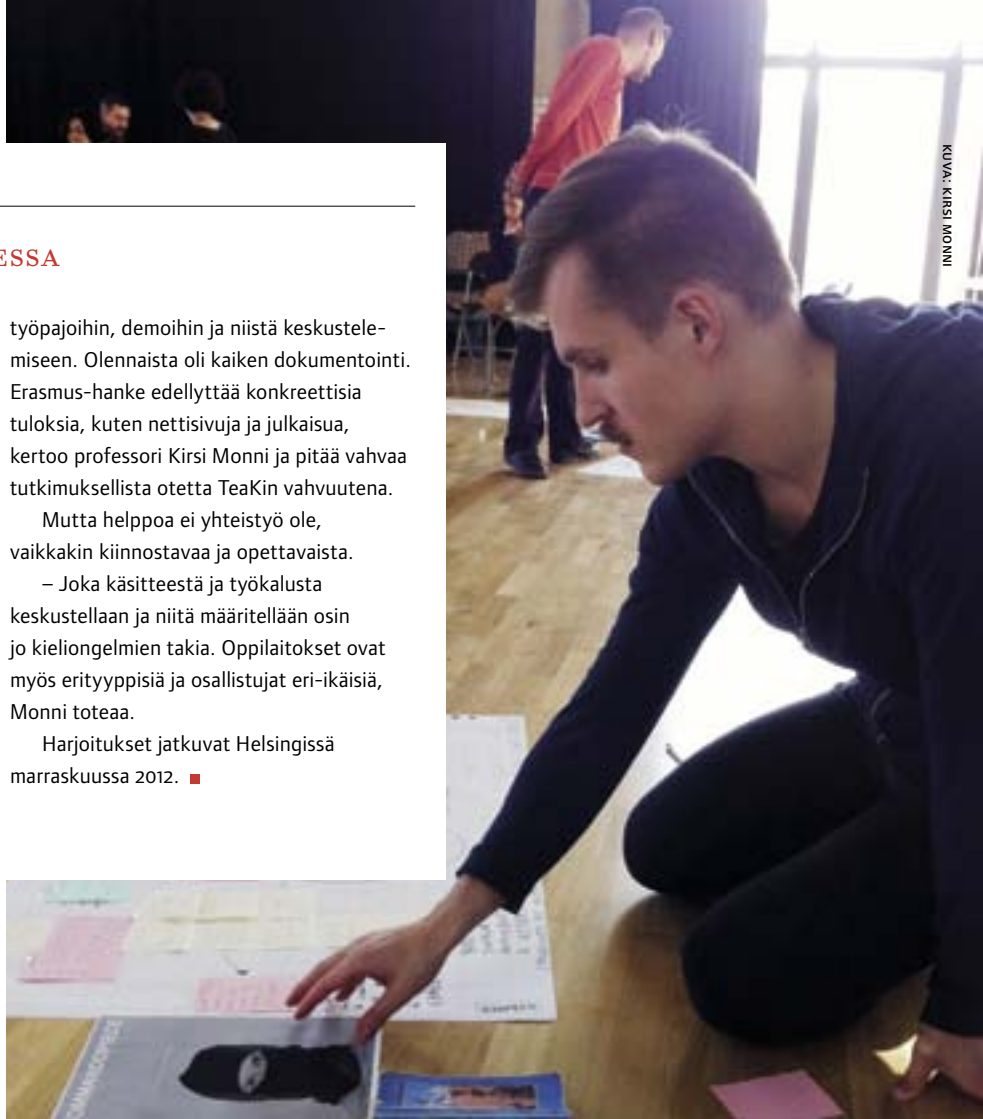

KUVA: KIRSI MONNI

Kattilan-kansi kohoilee

Esittävien taiteiden tutkimuskeskuksessa Tutkessa vuosi merkitsi rahoituksen saaneissa tutkimushankkeissa käytännön työhön siirtymistä. Suunnitelmat paperilla alkoivat muotoutua tuloksiksi.

Vuoden aikana tarkastettiin myös kaksi väitöskirjaa. Teatteritaiteen maisterin Maya Tångeberg-Grischinin tutkimus *The Techniques of Gesture Language – a Theory of Practice* vertaili ranskalaista pantomiimia ja Intian perinteistä elekieltä. Liikuntatieteen kandidaatti Seppo Kumpulaisen työn nimi oli *Hikeä ja harmoniaa. Liikunnan ja fyysisen ilmaisun opetus Suomen Teatterikoulun ja Teatterikorkeakoulun näyttelijänkoulutuksessa vuosina 1943–2005. Traditio välineenä näyttelijänkoulutuksen kehittämisessä.*

LOKKI | KUVA: ANNA NISKANEN

Kalenterivuonna Teatterikorkeakoulussa oli kirjoilla viisikymmentä jatko-opiskelijaa. Jatkotutkintojen osalta vuosi oli kuin kohti kiehumispistettä etenevä kattila. Vanhalla tutkintosäännöllä opiskelevien on jätettävä työnsä esitarkastukseen vuoden 2012 aikana. Väitösten määrässä se tulee näyttäytymään seuraavien vuosien aikana.

Samalla parannettiin jatkotutkintojen sisältöä sekä opintojen alku- että loppuvaiheessa. Tutkijoiden hyvin erilaisten taustojen vuoksi koettiin tarpeelliseksi vahvistaa perusvalmiuksia. Tämä tarkoitti ohjeistusta abstraktien kirjoittamiseen, neuvoja lähteiden merkitsemiseen ja portfolioiden laatimiseen, apurahojen hakemiseen sekä ansioluettelon tekemiseen.

Tätä edellytti myös kansainvälistyminen. Jatkotutkintohakemusten määrä maailmalta jatkoi kasvuaan. Vuonna 2011 kahdeksastatoista hakijasta hyväksyttiin tohtoriopintoihin neljä, heistä kolme ulkomailta. Englanti opetuskielenä ei aiheuttanut ongelmia, varsinkin kun yhteistyö Kuvataideakatemian kanssa toimi hyvin. Yleisopintoja, kuten metodologiaa ja akateemista kirjoittamista käsittelevät kokonaisuudet, järjestettiin KuvAn kanssa. Hallinnossa kansainvälistyminen kuitenkin pakotti mittavaan ohjeiden ja lomakkeiden kääntämiseen.

Neljä jatko-opiskelijaa toteutti väitöstutkimukseen kuuluvia taiteellisia tai käytännöllisiä osia. Niistä kolme käsitteli lapsia ja myös toteutettiin lasten kanssa. Anita Valkeemäki valmisti tanssiteoksen 12–13-vuotiaiden tyttöjen kanssa. Isto Turpeisen tutkimuksen käytännöllisessä osassa ryhmänä olivat 5-vuotiaat pojat. Maaret Salminen taas rakensi näyttelyn osana projektia, jossa lapset ilmaisevat tunteita ja tunnelmia valon, varjon, värien ja materiaalien avulla. Satu Olkkosen tutkimuksen käytännön osana oli kurssi Draamakasvatuksen aineopinnot: Äänenkäytön jatkokurssi.

Edellisenä vuonna Suomen Akatemian rahoituksen varmistanut

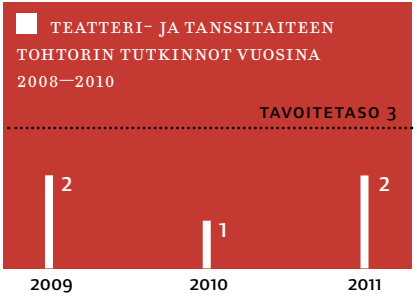

> Jatkotutkintojen osalta vuosi oli kuin kohti kiehumispistettä etenevä kattila.

C *case*

SUMMER ACADEMY

Teatterikorkeakoulu järjesti elokuussa 2011 ensimmäistä kertaa jatko-opiskelijoille suunnatun kansainvälisen kesäkoulun, Summer Academyn. TeaKin ohella järjestäjinä olivat Kuvataideakatemia sekä Aalto-yliopiston elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitos.

Avoimen haun perusteella valittiin kuusitoista osallistujaa. Mukaan hyväksyttiin myös muutama maisteritason opiskelija. Suomalaisten ja suomalaisissa korkeakouluissa opiskelevien ulkomaisten ohella mukana oli taiteilija-tutkijoita Irlannista, Kanadasta, Belgiasta ja Israelista.

Lähtökohtana oli omien tutkimustöiden edistäminen. Osallistujat esittelivät etukäteen lähettämiään tekstejä, joita sitten käsiteltiin sekä koko ryhmän kesken että pienryhmissä.

Päivät käynnistyivät yleensä suuremmalla joukolla ja iltapäivisin hajaannuttiin intressien mukaan.

Summer Academy jakaantui kolmen päivän työskentelyyn ensin Helsingissä, minkä jälkeen seurasi viikko Seilin saarella Turun saaristossa. Neljän professorin ryhmä edusti neljää mannerta. Esitystaiteen ja -teorian professorin Annette Arlanderin ohella mukana olivat Kathleen Irwin Kanadasta, Mick Wilson Irlannista ja Dorita Hannah Uudesta-Seelannista.

Arlanderin mukaan ensikokemus oli onnistunut ja tuloksena oli uusia työmuotoja. Suomessa on perinnettä taiteelliseen tutkimukseen ja lisäarvoa kokemukselle antoi myös Seilin huikea luonto. Opettavaistakin ensimmäinen Summer Academy oli, usealla tasolla.

– Se oli monikulttuurisuuden harjoittelua. Ilmeistä oli myös se, että esittävien taiteiden ja kuvataiteiden yhteistyö ei välttämättä ole saumatonta. Eri herkkyydet ja valmiudet vaativat neuvonpitoa. ■

> Eri herkkyydet ja valmiudet vaativat neuvonpitoa.

KUVA: PESSI PARVIAINEN

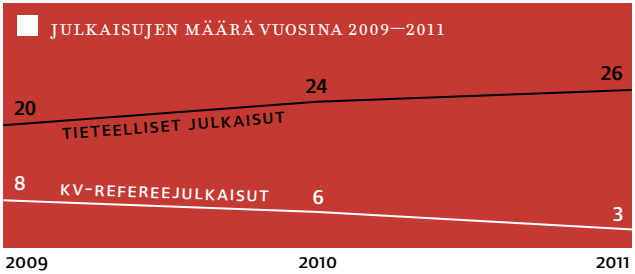

Teatterikorkeakoulun ja Kuvataideakatemian tutkimushanke *Vaihtuvat dialogit – tutkimusprojekti Aasian esitys- ja kuvataiteista* (Shifting Dialogues: Asian Performance and Fine Arts) käynnistyi. Tutkimus tarkastelee aasialaisen kuvataiteen, teatterin, tanssin ja esitystaiteen filosofisia ja sosiokulttuurisia osatekijöitä sekä niiden pedagogista siirtymistä. Keskiössä ovat esittävän taiteen psykofyysiset käytännöt ja pohdinnat ruumis/mieli -kysymyksestä kuvataiteissa, ympäristötaiteessa tai poliittisen aktivismin ja arjen mikroalueilla diktatorisissa ympäristöissä.

Toinen, vuosiin 2010—2015 jaksotettu akatemiahanke eteni suunnitellusti. Akatemiatutkija ja tanssitaiteen tohtori Leena Rouhiaisen hanke kehittää taiteellista menetelmää, joka perustuu Maurice Merleau-Pontyn fenomenologiseen metodiin ja Wilhelm Reichin vegetoterapeuttiseen luonneanalyysiin. Tarkoituksena on edistää nykytanssijan aistista, havainnollista ja ilmaisullista toimijuutta. Aihepiiriä lähestytään taiteellisen tutkimuksen keinoin, kokeilemalla ja kehittämällä menetelmää taiteellisessa työssä.

Vuoden aikana valmistauduttiin myös vuonna 2012 käynnistyvään Suomen Akatemian rahoittamaan taiteellisen tutkimuksen tohtoriohjelmaan. Ohjelmaan valittiin yhdeksän tutkijakoulutettavaa.

Muiden taideyliopistojen kanssa Tutke järjesti ensimmäisen post doc -tapaamisen, jossa hahmoteltiin muun muassa yhteistä tutkimusinstituuttia.

Järjestyksessä toisen CARPA-kollokvion (Colloquium on Artistic Research in Performing Arts) teemana oli Artistic Research In Action. Tarkasteltavina olivat taiteellisen tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan rajapinnat. ■

Kuvat ovat vuonna 2011 uusitun Pandora-intranetin kuvitusta.

Lisää laatua kyselyillä

Vuotta 2011 leimasivat kyselytutkimukset. Edellisvuoden esimiesarvioinnin sekä työhyvinvointikyselyn jälkeen oli tukipalvelujen kehittämisen vuoro. Niiden toimivuudesta toteutettiin ensimmäistä kertaa kysely.

”Rento konsensus, suoruus, kuunteleva ja keskusteleva ilmapiiri, matala kynnys puhua itseä vaivaavista asioista sekä kysyä neuvoa.” Tällaisilla määreillä arvioitiin Teatterikorkeakoulun luonnetta kyselyn avoimessa osiossa.

Tukipalvelukyselyn perusteella henkilökunta osoittautui enemmän tyytyväiseksi kuin tyytymättömäksi hallinto- ja tukipalveluihinsa. Kyselyssä kartoitettiin mielipiteitä asteikolla 1–5 (1= tyytymätön, 5=tyytyväinen). Vastausten numeerinen keskiarvo oli 3,5.

Kiitosta saivat erityisesti hallinto- ja tukipalveluyksiköiden niin sanotut palveluammatit. Yli nelosen arvosanan saivat talouden kassapalvelut, kirjaston asiakaspalvelu ja asiointi, esitystoiminnan lipunmyynti, infopiste ja vahtimestarit, postinkulku ja postitus, puhelimet ja niiden käyttötuki sekä Green Office -teemat ja -tempaukset.

Tyytymättömimpiä oltiin opetuksen ja talouden tietojärjestelmien toimintaan, talousraportoinnin saatavuuteen sekä kaluste- ja tilamuutosten hitauteen.

Professoreja ei vuonna 2011 rekrytoitu. Uusia lehtoreita valittiin yhdeksän ja tutkijoita tai tutkijakoulutettavia viisi. Muita työntekijöitä Teatterikorkeakouluun valittiin 32.

Henkilökunnan ohella suunnattiin kyselytutkimus myös perustutkinto- ja

HENKILÖTYÖVUODET VUOSINA 2008—2011

	2008	2009	2010	2011	NAISET 2011	MIEHET 2011
Opetushenkilökunta*	41	39	-	-	-	-
Opetus- ja tutkimushenkilökunta*	-	-	45	45	56 %	44 %
Muu henkilökunta	82	89	83	82	59 %	41 %
YHTEENSÄ (ILMAN TUNTIOPETUSTA)	123	128	128	127	58 %	42 %
Tuntiopettajat**	13	14	24	24	-	-
KAIKKI YHTEENSÄ	136	142	152	151		

*) Vuodesta 2010 lähtien käytetään opetus- ja tutkimushenkilökunnan lukua opetushenkilökunnan luvun sijaan

**) Vuodesta 2010 lähtien tuntiopettajien henkilötyövuosien laskentatapa muuttui

> Rehtorin kyselyssä opiskelijoilla oli mahdollisuus antaa palautetta korkeakoulun johdolle.

jatko-opiskelijoille. Niin sanotussa rehtorin kyselyssä opiskelijoilla oli mahdollisuus antaa palautetta korkeakoulun johdolle. Kysely oli osa LaatuTeaKia, jolla kehitetään TeaKin toimintaa.

Kysely kattoi perustutkinto-opetuksen, jatko-opinnot ja tutkimuksen, palvelut, johtamisen sekä ilmapiirin. Vastausten keskiarvo asteikolla 1—5 oli 3,7. Palautteen perusteella kärkihankkeiksi valittiin opiskelijoiden henkinen hyvinvointi, Pandora-intranet ja info-tv, toimivien HOPS-käytäntöjen kehittäminen sekä WebOodi. ■

Mietinnässä valmiin ja tehdyn tilan suhde

Vuonna 2011 Teatterikorkeakoulun esitystiloissa tapahtui pieni, mutta periaatteellisesti suuri muutos. Pitkien keskustelujen jälkeen yksi perinteinen studiotila – black box – maalattiin vaaleaksi. Takana oli uuden teatterintekijäsukupolven muuttunut suhde tehtyyn ja tekemättömään tilaan.

Vallitsevan ajattelutavan mukaan esitykset tehdään tilaan, jossa ulkopuolinen maailma häviää tehdyn ympäriltä. Vuoden aikana kävi ilmeiseksi, että tällainen black box ei enää yksinään ole riittävä täyttämään ajatusta tilan neutraaliudesta.

INKL./EKSKL. | KUVAT: INA SAARINEN

> Vallitsevan ajattelutavan mukaan esitykset tehdään tilaan, jossa ulkopuolinen maailma häviää tehdyn ympäriltä.

Nousussa oli tarve toimia tekemättömässä tilassa, jota ei varta vasten ole esitystä varten valmistettu. Tiloja haluttiin valita tekopaikaksi niiden ominaisuuksien perusteella, joita niillä jo on, ja jotka arkkitehtuurillaan, mittasuhteillaan ja valollaan heijastavat esityksen maailmankuvaa. Taustalla näkyi esiintyjän muuttunut suhde draamaan, tekstiin, yleisöön ja toiseen näyttelijään.

Sukupolvien muutos näkyi paitsi tilallisessa ajattelussa niin myös ammattikuntien rajojen hämärtymisenä ja ylittämisenä.

Vielä 1990-luvun lopulla TeaKin muuttaessa nykyisiin tiloihinsa vallassa oli 60–70-lukulainen sukupolvi täydennettynä Jouko Turkan aikana opiskelleilla. Aikaa ja työtapaa leimasi ammattiteattereiden professionalismi, koulutuksen kautta syntyneet ammattikuntien väliset kiinteät rajat. Yhteistyötä kyllä tehtiin, mutta jokainen hoiti oman roolinsa. Myös tuotantotavat olivat kanonisoituja ja ylhäältä päin ohjattuja. Päätökset olivat johtajan ja ohjaajan. Tätä kaikkea tehtiin tarkoitusta varten rakennetuissa teatteritaloissa, frontaalikatsomoille.

Vähitellen esiin nousi yhä näkyvämmin niin sanottu esitystaide- tai nykyteatterisukupolvi, jonka vaikutteet ovat performanssissa, kuvallisuudessa, ei-kielellisessä kommunikaatiossa, etäämpänä perinteisestä draamasta ja tekstistä. Globaali todellisuus ja kansainvälisyys ovat selviöitä. Professionalismia kyseenalaistetaan eikä kysytä mihin mikäkin koulutus pätevöittää, etupiiriajattelu ja reviirit ammattiryhmien välillä ovat toissijaisia.

Uuden sukupolven tuotantomallia voi luonnehtia dialogiseksi. Työn kohteesta puhutaan kuin pelialustana, jonka ääreen tekijät saapuvat. Kukin tuo sille oman panoksensa, elämänkokemuksensa ja karttuneet ajatuksensa. Tieto ei ole kenenkään yksittäisen tekijän hallussa, karismaattisen johtajan aika on ohi. Autoritaarinen esitystapa ja frontaalisuus eivät riitä uusiin medioihin ja käyttöliittymiin tottuneille katsojille.

Teatterikorkeakoulun opetusteatteri oli vankasti mukana tässä murroksessa vuonna 2011. Esitysten tekeminen näyttämöiden sijaan valmiisiin tiloihin asetti omat haasteensa, sillä tiloihin tarvitaan usein nykyaikaiset langattomat AV-teknologian yhteydet, runsaasti sähköä, liitännät, ripustukset, kaapeloinnit ja projisoinnit. ■

Heidi Väätäsen ohjaama INKL./EKSKL.-esitys sai ensi-iltansa Teatterikorkeakoulun vaaleaksi maalatussa esitystilassa 13.10.2011.

C *case*

INKL./EKSKL. JA KOKOUSHUONE 701

Syksyllä 2011 dramaturgiopiskelija Heidi Väätänen halusi ohjata Taija Helmisen dramaturgian opinnäytetyön INKL./EKSKL. varsinaisen esitystilan ulkopuolelle. Esitykselleen kahdesta miehestä maailmojensa reunoilla työryhmä pyysi käyttöönsä Teatterikorkeakoulun kokous- ja seminaarihuonetta numero 701. Tilanne oli uusi ja aikaansai taidefilosofiseksi syventynyttä keskustelua.

Tekijöiden mukaan ajatus kokoushuoneen käytöstä ei noussut itsetarkoituksellisesta halusta tehdä teatteria studion ulkopuolelle. Takana olivat havainnot tekstin ”kelluvuudesta” ja kielellisyydestä sekä siitä, että henkilöt ovat enemmän monologisessa suhteessa itseensä kuin draamallisessa tilanteessa toistensa kanssa. Tämä asetti kysymyksen näyttämödynamiikasta. Henkilöiden näyttämötoiminnan motiiveja tuli etsiä tekstin ulkopuolelta. Tähän konkreettinen ja realistinen tila tuntui tekijöistä kiinnostavalta lähtökohdalta.

Ohjaaja Heidi Väätäsen mukaan kokoustila ja siihen liittyvä keittiö olisivat paikkoina olleet siten tunnistettavia, että niihin sijoittuvilla tilanteilla ja toiminnoilla olisi ollut mahdollista kiteyttää arkeen liittyviä absurditeetteja.

Tekijöiden pyyntöön ei lopulta ollut mahdollista suostua, sillä turvallisuusongelmat eivät olleet väistettävissä. Alkamassa oli myös tilan peruskorjaus ja esitykset olisivat sen jälkeen poistaneet sen käytöstä pitkäksi aikaa. Lisäksi korkeakouluun oli juuri valmistunut uusi studiotila, vaalean maalin saanut black box. Ratkaisu löytyi toisen tilan rakentamisesta studiotilan sisään.

– Studio tarjosi tyydyttävän paikan INKL./EKSKL.-esitykselle, mutta kysymys tilasta ei ollut viaton. Sen sijaan, että olisimme heti alussa lähteneet liikkeelle valmiista tilasta, sen kerrostamisesta ja kuvallisen merkitysmaailman rakentamisesta, meillä oli edessä studion – epätilan – ratkaiseminen. Oliko studio esitykselle parempi vai huonompi vaihtoehto on ehkä väärä kysymys – varmaa on, että kysymyksessä on kaksi eri esitystä, toteaa ohjauksesta vastannut Väätänen. ■

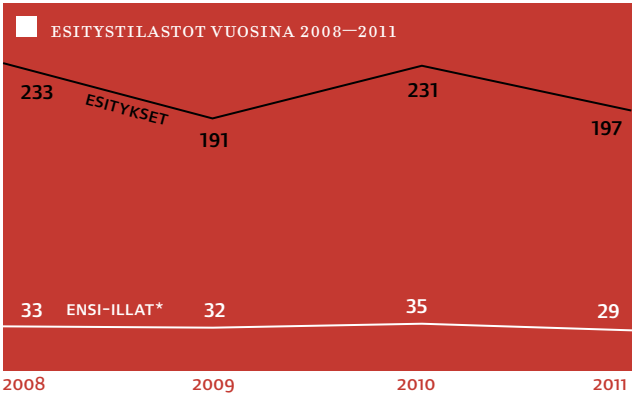

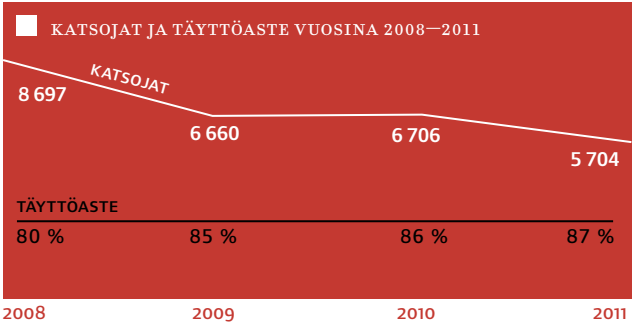

*) Esitystilastoon on laskettu tiedot ainoastaan Teakin tiloissa esitetyistä ensi-illoista. Näiden lisäksi TeaKilla oli vuonna 2011 yhteensä 15 vierailu- ja yhteistyöproduktiota.

YLI-
OPPILAS-
KUNTA

Uusi aktiivisuus

ja tiiviimpi yhteisöllisyys

Vuonna 2011 Teatterikorkeakoulun ylioppilaskunta aktivoitui terävöittämään ja ammattimaistamaan toimintaansa. Jäsenistölle suunnattiin kampanja, jolla lisättiin tietoisuutta ylioppilaskunnasta vaikuttamisen välineenä. Demokraattiset käytännöt vakiinnutettiin: ylioppilaskunnan edustajat korkeakoulun hallintoelimiin ryhdyttiin valitsemaan ylioppilaskunnan edustajiston kautta. Heräämistä keskusteluun ja vaikuttamiseen tapahtui myös opetusohjelmien sisällä ainejärjestötasolla.

Taustalla vaikuttivat sisäisinä syinä todettu edustajiston vaikutusvallan väheneminen sekä puutteellinen taloudenhoito. Ulkoisena tekijänä toiminnan kehittämiseen kannustivat kaavailut tulevasta Taideyliopistosta. Yhteydenpito muiden taidekorkeakoulujen kanssa tiivistyi entisestään.

Selkeää parannusta haluttiin myös kommunikaatioon korkeakoulun johdon ja opettajakunnan kanssa. Rehtorin kanssa järjestettiinkin taideyliopistopaneeli ja ylioppilaskunta kommentoi korkeakoulun hallituksen lausuntoa Taideyliopistosta. Myös muissa asioissa yhteydenpito johdon ja ylioppilaskunnan välillä lisääntyi.

Vaikuttamisen ohella myös yhteisöllisyys syveni ja sai uusia muotoja. Keskustelujen, juhlien ja siivoustalkoiden rinnalla kasvoi urheilulajien kirjo, pelattiin niin futsalia kuin salibandya. Perinteisessä Suomen teattereiden jalkapalloturnauksessa Kotkassa saavutettiin neljäs tila. ■

> Heräämistä keskusteluun ja vaikuttamiseen tapahtui myös opetusohjelmien sisällä ainejärjestötasolla.

> Valmistuneet toimivat pääosin koulutusta vastaavissa tehtävissä, olivat työllistyneet nopeasti ja olivat tyytyväisiä elämäntilanteeseensa.

C *case*

TeaKista valmistuneet ovat tyytyväisiä opintojensa antiin

Teatterikorkeakoulusta valmistuneille opiskelijoille tehtiin kartoitus siitä, mitä valmistuneet ajattelevat opiskeluajasta, nykytilanteestaan työmarkkinoilla ja lisäkoulutuksen tarpeesta. Millaisena he kokevat koulutuksen laadun ja millaisia ovat sen tuomat työmahdollisuudet? Tutkimuksen mukaan molempiin oltiin hyvin tyytyväisiä.

Parhaina seikkoina pidettiin taiteilijuuden kehittämistä, ilmaisukyvyn vahvistamista ja ammattitaidon rakentamista. Erittäin myönteiseksi arvioitiin myös opiskelijoiden keskinäinen yhteisöllisyys ja opetuksen taso. Pääsääntöisesti valmistuneet kokivat, että koulutusta arvostetaan.

Työllistyminen osoittautui hyväksi. Valmistuneet toimivat pääosin koulutusta vastaavissa tehtävissä, olivat työllistyneet nopeasti ja olivat tyytyväisiä elämäntilanteeseensa. Vain kaksi prosenttia vastanneista ei ollut työskennellyt pääsääntöisesti opintoja vastaavalla alalla. Alan ammattilaisuuden vahvuuksina nähtiin työtehtävien vaihtelevuus ja monipuolisuus, tekemisen vapaus ja luovuus.

Haasteina mainittiin epävarmuus, työaikojen epäsäännöllisyys ja palkkaus. Taloudellinen tilanne jakoi eniten mielipiteitä, mutta vain vajaa neljännes oli tyytymättömiä taloudelliseen tilanteeseensa. Teatterikorkeakoulun ei koettu valmistavan niin hyvin työelämän tai yrittäjän ja freelancerin arkeen kuin olisi toivottu.

Lisäksi kansainvälisyyttä odotettiin opiskeluilta toteutunutta enemmän.

Tutkimus tehtiin puhelinhaastatteluina ja siihen vastasi 150 valmistunutta. Ensimmäistä kertaa tehdyn tutkimuksen toteutuksesta vastasi Innolink Research Oy. ■

YOU'RE MY HIT AND YOU'RE MY SHIT | KUVAT: MATILDA NIEMINEN & TIMO NENONEN

Syvemmin, laajemmin, monipuolisemmin

KUVAT: ANTTI LUOSTARINEN

Vesa Vierikko, Katri Soini, Ismo Kallio ja Krista Kosonen lainasivat kasvonsa Lippu tulevaisuuteen -kampanjalle.

Sidosryhmätyössä siirryttiin vuonna 2011 selvitysten tekemisestä käytännön toimiin. Yhteistyö teatteri- ja tanssikentän kanssa laajeni, syventyi ja monipuolistui. Sidosryhmätapaamisia järjestettiin kautta kentän, tuottajista johtajiin ja järjestöihin.

Teattereiden kanssa jatkettiin yhteistyötä. Lisäksi toteutettiin Lippu tulevaisuuteen -kampanja. Asiakas saattoi ostaa lippunsa lisäksi euron hintaisen ”lipun tulevaisuuteen”. Varat ohjattiin Teakin Tulevaisuusrahastoon. Kampanjan keulakuvina olivat Ismo Kallio, Vesa Vierikko, Krista Kosonen ja Katri Soini. Mukana oli noin 50 teatteria, joissain teattereissa keräys toteutettiin keräyslippailla.

Toista vuotta toimineen itsenäisen alumniyhdistyksen alumniklubi-illat keräsivät runsaasti väkeä. Eduskuntavaalien alla järjestettiin suuren suosion saavuttanut vaalipaneeli, jossa joukko ehdokkaita valotti kulttuuripoliittisia näkemyksiään.

Toiminta jalkautui myös laitostasolle. Valo- ja äänisuunnittelun laitoksen 25-vuotisjuhla järjestettiin alumniklubina. Vuoden aikana useat ammattilaiset vierailivat laitoksilla kertomassa työelämästä ja siihen siirtymisestä. Sukupolvien välinen silta leveni ja vankistui.

Yhdistys valitsi ensimmäistä kertaa myös Vuoden alumnin. Valituksi tulee taiteilijana, pedagogina tai muussa taiteellisessa työssä ansioitunut henkilö,

TEATTERISSA VIHERTÄÄ

Vuonna 2011 TeaK aloitti lentojen hiilidioksidipäästöjen kompensoinnin osana Green Office -toimintaansa. Päästövähenemät hankittiin Kiinan Damaon tuulivoimalaprojektista. Ekologinen ajattelu jatkoi leviämistä myös teatterien arkeen. Mallia otettiin Britanniasta.

– Lontoossa teatterit ovat sitoutuneet kestävään kehitykseen ja taistelevat ilmastomuutosta vastaan energiankulutusta vähentämällä. Tavoitteena on pienentää hiilipäästöjä yli puolella 2025 mennessä, kertoo Kouken koulutus- ja kehittämispäällikkö Kai Lehikoinen.

TeaK edisti vihreää teatteritoimintaa järjestämällä seminaarin ekologisesta teatterista British Council Finlandin, Suomen Teatterit ry:n, Suomen Teattereiden Käyttöpäälliköt ry:n ja Kokos-palveluiden kanssa. Maksuton tilaisuus toi paikalle teatterinjohtajia, käyttöpäälliköitä ja muita ekologisesta teatterista kiinnostuneita.

Kysymyksiä riitti. Mitä mahdollisuuksia ekologisuus voi teattereille tarjota? Onko motivaationa kustannussäästö, imago vai parempi omatunto? Aiheuttaako vihertyminen kustannuksia ja monimutkaistumista? Voiko kestävä kehitys olla teatterin sisällöllinen teema?

Ekologista toimintaa Lontoon teattereissa sekä Green Theatre -suunnitelmaa esitteli Julie's Bicycle -organisaatiosta Sian Alexander. Suomalaisia kokemuksia valottivat TTT:n johtaja Riku Suokas ja ympäristöteatterisuunnittelija Sami Rannila Linnateatterista. ■

KUVA: ILKKA PALONIEMI

> Esitystekniikan suunnittelutoimisto Teakon toteutti projekteja niin julkisella kuin yksityisellä puolella.

joka on erityisen huomionarvoisella tavalla toiminut esittävien taiteiden alalla kansallisesti tai kansainvälisesti. Vuoden 2011 alumni oli näyttelijä Seela Sella.

Teatterikorkean koulutus- ja kehittämispalvelut (Kouke) ja esitystekniikan suunnittelutoimisto Teakon toimivat Kokos-nimen alla. Vuonna 2011 koukelaiset osallistuivat useisiin kansallisiin ja kansainvälisiin hankkeisiin.

Taide kohtaamisalustana sektorirajat ylittäville kulttuurisille innovaatioille -hanke (TAIKA) kehitti taidelähtöisiä menetelmiä työhyvinvoinnin vahvistamiseen. Mukana olivat myös Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Lahden ammattikorkeakoulu, Lapin yliopiston yhteiskuntatutkimuksen laitos sekä Turun ammattikorkeakoulun taideakatemia. Hankkeen artikkelisarjassa Satu-Mari Korhonen käsitteli taidetekijöitä liiketoiminnan kentällä.

Quality of Life: Creative Pathways of Family Learning -hanke keräsi kokemuksia ja tietoa taidelähtöisestä työskentelystä muistisairaiden kanssa. Sen perusteella laadittiin opetussuunnitelman perusteet kouluttajakoulutukselle ja hankkeesta järjestettiin TeaKissa kansainvälinen seminaari.

EU:n kulttuuriohjelman tukema, viiden eurooppalaisen maan *Training Artists for Innovation* -hanke tutki taiteilijoiden luovan osaamisen hyödyntämistä yrityksissä. Koukelaiset kehittivät osaamiskehystä niistä pätevyyksistä, joita taiteilijat tarvitsevat tehdessään taidelähtöisiä interventioita yrityksiin ja muihin työyhteisöihin.

Yliopistollisen täydennyskoulutuksen kehittämiseen koukelaiset osallistuivat Yliopistojen aikuiskoulutusverkostossa (UCEF) sekä *Taidealojen erityispätevyyspaletti* -hankkeessa. Esittävien taiteiden toimialan täydennyskoulutusta rakennettiin European Network for Continuing Education in Performing Arts -verkostossa. *TheatreWorks* -hankkeessa taas autettiin teattereita toimintaympäristöjen muutoksissa.

Esitystekniikan suunnittelutoimisto Teakon toteutti projekteja niin julkisella kuin yksityisellä puolella. Asiakkaina olivat muiden muassa Helsingin kaupunki (LUX-valotapahtuma), Kansallisteatteri ja Helsingin Kaupunginteatteri, Fazer, Metropolia-ammattikorkeakoulu ja CSC. Metsähallituksen Pilke-metsänäyttelyyn tehtiin valosuunnittelu ja -toteutus samoin kuin Turun kulttuurivuoden teoksiin *Juntta* sekä *Taistelu – kosketuksia yössä*. ■

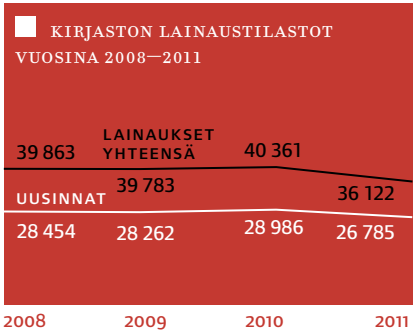

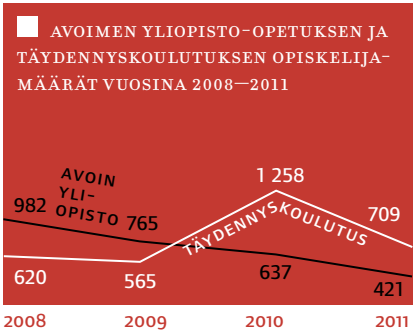

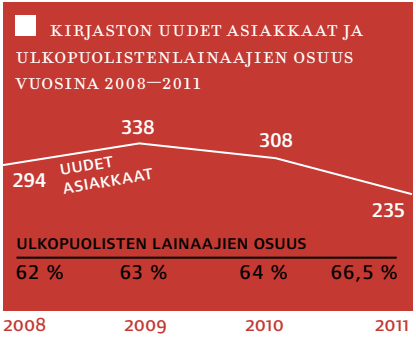

> Monille omaisille opintopäivien tiiviys ja pituus olivat yllätyksiä.

case

PERHEPÄIVÄ SAAVUTTI SUOSION

Teatterikorkeakoulu käynnisti uuden perinteen kutsumalla uusien opiskelijoiden omaiset viettämään lukuvuoden alussa perhepäivää. Tilaisuudelle osoittautui olevan tilausta, ilmoittautuneita oli noin 80 – vanhempia, isovanhempia, avio- ja avopuolisoja.

Tapahtumassa rehtori Paula Tuovinen alusti taideyliopistosuunnitelmista ja vararehtori Maarit Ruikka avasi opintojen sisältöä ja konkreettisia päivä- ja viikko-ohjelmia. Vieraille järjestettiin myös kiertokäynti opetustiloihin, puvustoon ja kirjastoon. Ruotsinkielisten opiskelijoiden omaisille oli oma ohjelmansa. Päivä huipentui lukuvuoden avajaisiin.

– Saimme Perhepäivästä erittäin hyvää palautetta. Sille oli selvästi tarvetta ja se näytti muuttavan hieman suljettua kuvaamme. Monille omaisille opintopäivien tiiviys ja pituus olivat yllätyksiä. Vastaavia päiviä järjestetään jatkossakin, lupaa suhdetoimintapäällikkö Raija Vuorio. ■

C *case*

KOKOS-PALVELUIDEN TEAKON VIRITTI TRAPETSIN

Suomi sai viime vuonna Helsingin Suvilahteen uuden sirkustaiteen keskuksen, Cirkon. 1940-luvulta oleva rakennus muodostuu 230 neliön esitystilasta ja 150 hengen katsomosta. Kokonaisuuteen kuuluu myös harjoitustila, johon katsomopaikkoja voi rakentaa 250.

Esitystekniikasta vastasi Kokos-palveluiden suunnittelutoimisto Teakon. Projekti oli vaativa.

– Aikaisemmin emme olleet suunnitelleet sirkustiloja. Vaivaa aiheuttivat esimerkiksi kiinnitykset katossa ja lattiassa. On oma lajinsa, kun ihmiset lentelevät, toteaa toiminnanjohtaja Ilkka Paloniemi.

Teakon oli mukana rahoituksen saannista viimeisimpään pulttaukseen. Välillä paneuduttiin arkkitehtuuripiirustuksiinkin.

– Hankkeen alussa otetaan usein ensin yhteyttä arkkitehteihin. Mutta heillä ei aina ole kokemusta esittävän taiteen rakennuksista. Meidän olisi hyvä päästä samalla avauksella sisään, Paloniemi linjaa.

Projekti oli opettavainen ja kirkasti Teakonin filosofiaa.

– Olemme tehneet remontteja tai uudisrakennusten suunnittelua. Nyt laajensimme osaamistamme elinkaaren eri vaiheisiin. Pyrimme mukaan suunnitteluun jo alusta, olemme rakentamassa ja olemme edelleen paikalla kun remontit käynnistyvät.

Cirkon rakennuksessa toimivat myös nykysirkusryhmien ja Sirkuksen tiedotuskeskuksen toimistot, kirjasto, videoarkisto ja ravintola. Käyttäjinä on lisäksi muita esittävän taiteen ammattilais- ja harrastajaryhmiä ja TeaKin opiskelijaproduktioita. ■

SALONG GIRAFF: EUPHORIA | KUVA: JUSSI ESKOLA / CIRKO – UUDEN SIRKUKSEN KESKUS

TAIDEYLIOPISTO

Taideyliopisto aloittaa toimintansa vuoden 2013 alussa, kun Kuvataideakatemia, Sibelius-Akatemia ja Teatterikorkeakoulu yhdistyvät.

Perustettava vapaan taiteen yliopisto vahvistaa toiminnallaan taiteen koulutusta, asemaa ja autonomiaa yhteiskunnassa sekä koko Suomen taide- ja kulttuurielämää. Taideyliopisto koostuu kolmesta akatemiasta, jotka ovat koulutukselliselta sisällöltään ja kulttuuriselta painoarvoltaan yhdenvertaisia.

Nykyisten yliopistojen henkilöstö ja opiskelijat siirtyvät Taideyliopistoon sen aloittaessa toimintansa. Opiskelijoita on yhteensä noin 2000 ja henkilötyövuosia noin 600. ■

Organisaatio

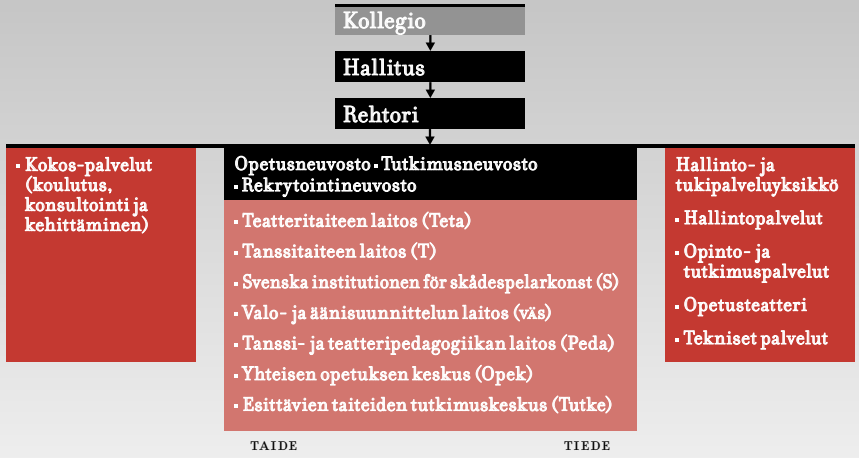

HALLITUS

Maria-Liisa Nevala (puheenjohtaja)
Nils Gesterberg (varapuheenjohtaja)
Tua Harno
Helena Hiilivirta
Leif Jakobsson
Kimmo Karjunen
Raija Koskivaara
Kirsi Monni
Markku Uimonen

JOHTO

Paula Tuovinen *Rehtori*
Maarit Ruikka *Vararehtori*
Esa Kirkkopelto *Vararehtori*
Esa Hämäläinen *Hallintojohtaja (30.9.2011 asti)*

PROFESSORIT

Eeva Anttila *Tanssipedagogiikka*
Annette Arlander *Esitystaide ja -teoria*
Dick Idman *Ruotsinkielinen näyttelijäntyö*
Juhani Liimatainen *Äänisuunnittelu*
Kirsi Monni *Koreografia*
Esa Kirkkopelto *Taiteellinen tutkimus*
Kati Outinen *Näyttelijäntyö*
Maarit Ruikka *Ohjaajantyö*
Laura Ruohonen *Dramaturgia*
Ari Tenhula *Nykytanssin tanssijantyö*
Markku Uimonen *Valosuunnittelu*
Vesa Vierikko *Näyttelijäntyö*

TEATTERIKORKEAKOULU
TEATERHÖGSKOLAN

Teatterikorkeakoulu
Haapaniemenkatu 6
PL 163,
00531 Helsinki

www.teak.fi

TEKSTIT: Pekka Vänttinen
TOIMITUS: Saija Aalto
ja Alina Savolainen
GRAAFINEN SUUNNITTELU:
Hahmo Design Oy
PAINO: Unigrafia Oy

ISSN: 1456-0828

ETUKANSI: MUNA-INSTALLAATIO, KUVA: MILLA MARTIKAINEN.
TAKAKANSI: 13 – TANSSITEOS IMPROVISAATIOSTA, KUVA: SANNA KÄSMÄ